

φαίο αφεντικό συλληφθεί ή σκοτωθεί, η ευρύτερη οργάνωση δεν έχει αποδυναμωθεί.

Τον Σεπτέμβριο του 2022, οι ιταλικές αρχές είχαν γνωστοποιήσει ότι, παρά την μακρόχρονη εξαφάνισή του, ο Ντενάρρο ήταν ακόμα σε θέση να δίνει εντολές γύρω από τη διοίκηση της μαφίας στην περιοχή της δυτικής Σικελίας, το περιφερειακό του προπύργιο.

Το 2015, η αστυνομία ανακάλυψε ότι επικοινωνούσε με τους στενότερους συνεργάτες του μέσω του συστήματος «rizzini», δηλαδή με μικροσκοπικές χάρτινες σημειώσεις, που είχαν αφεθεί κάτω από έναν βράχο σε ένα αγρόκτημα στη Σικελία.

Ο ίδιος χρησιμοποίησε επίσης ένα πεντάχρονο κορίτσι, τη μικρή κόρη του Ατίλιο Φογγάτζα, για να στέλνει χειρόγραφα μηνύματα σε κορυφαία κεφάλια της μαφίας. Ο Φογγάτζα, ο οποίος είναι κατηγορούμενος για φόνο, το 2016 αποκάλυψε ότι ο υπαρχηγός του Ντενάρρο, ο Ντομένικο Μίμμο Σκιμονέλι, πλησίασε την κόρη του για να στείλει τα μηνύματα: Είχε πάρει το κορίτσι για ένα παγωτό, βάζοντας τα μηνύματα στο σακάκι και το σακιδίό της.

Ο Φογγάτζα διατηρούσε αντιπροσωπεία αυτοκινήτων στη νοτιοδυτική Σικελία και αποφάσισε να συνεργαστεί με τους ανακριτές του Παλέρμο αφού συνελήφθη τον περασμένο Δεκέμβριο για τη δολοφονία του Σαλβατόρε Λομπάρντο το 2009.

Η κόρη και η υπόλοιπη οικογένεια του Φογγάτζα ζουν σε μυστική τοποθεσία υπό την προστασία της αστυνομίας. Αυτός συνεργάστηκε με τους εισαγγελείς στην προσπάθεια να ρίξουν το «αφεντικό των αφεντικών» της ιταλικής μαφίας.

«Μια μέρα η κόρη μου είπε ότι ο θείος Μίμμο την είχε πάρει για παγωτό και έβα-

Μετά τη σύλληψη του Ντενάρρο, τα ιταλικά ΜΜΕ σχολίασαν ότι και οι τρεις ηγέτες της Κόζα Νόστρα συνελήφθησαν τελικά στη Σικελία, μολονότι υπήρχε έντονη φημολογία ότι είχαν διαφύγει και κινούσαν τα νήματα είτε από κάποια χώρα της λατινικής Αμερικής είτε από τη Νότια Αφρική.

λε τα μηνύματα μέσα στο σακάκι της και στο σακιδίό της», είπε ο Φογγάτζα στους εισαγγελείς στο Παλέρμο.

Το τέλος της διαδρομής

Η σύλληψη του Ντενάρρο έγινε 30 χρόνια παρά μια μέρα μετά τη σύλληψη του πρώην «αφεντικού των αφεντικών» Σαλβατόρε Ρίνα, στις 15 Ιανουαρίου 1993, σε διαμέρισμα του Παλέρμο μετά από 23 χρόνια φυγής.

Εκείνο το έτος ξεκίνησε και η διαδρομή του Ντενάρρο προς την κορυφή της μαφιόζικης ιεραρχίας, αφού πρώτα μπήκε στον κόσμο των σκιών. Το προηγούμενο αφεντικό της μαφίας Μπερνάρντο Προβενζάνο διατηρεί το ρεκόρ για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα διαφυγής της σύλληψης. Συνελήφθη σε μια αγροκία κοντά στο Κορλεόνε της Σικελίας το 2006 μετά από 38 χρόνια φυγής.

Αμέσως μετά, το ενδιαφέρον της αστυνομίας στράφηκε στον Ματέο Μεσίνα Ντενάρρο. Ο «διαβολικός» ήταν ο νέος ηγέτης των σκιών.

Μετά τη σύλληψη του Ντενάρρο, τα ιταλικά ΜΜΕ σχολίασαν ότι και οι τρεις ηγέτες της Κόζα Νόστρα συνελήφθησαν τελικά στη Σικελία, μολονότι υπήρχε έντονη φημολογία ότι είχαν διαφύγει και κινούσαν τα νήματα είτε από κάποια χώρα της λατινικής Αμερικής είτε από τη Νότια Αφρική.

Η αστυνομία εκτιμούσε ότι αυτού του είδους η διοίκηση με τους κώδικες της μαφίας, βασίζεται στις επαφές και την πίστη των μαφιόζων και των μελών της οικογένειας που τους μεταφέρουν από κρησφύγετο σε κρησφύγετο, τους παρέχουν τα βασικά είδη πρώτης ανάγκης και λειτουργούν με τον κώδικα σιωπής, τη γνωστή «ομερτά». Ο Τζιανκάρλο Καζέλι, πρώην εισαγγελέ-

ας κατά της μαφίας στο Παλέρμο και συνάδελφος των δολοφονημένων εισαγγελέων, είπε σε συνέντευξή του στο Radio Popolare ότι ο κύριος λόγος που ο Ντενάρρο διέφυγε της σύλληψης για τόσο καιρό ήταν η συνενοχή εκείνων που τον προστατεύαν.

«Οι μαφιόζοι δεν λειτουργούν στο κενό. Βρίσκονται βαθιά μέσα, συνυφασμένοι με ένα σύστημα σχέσεων και συνενοχής, χωρίς το οποίο δεν θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν τις εγκληματικές τους δραστηριότητες, χωρίς το οποίο δεν θα μπορούσαν να παραμείνουν φυγάδες», είπε και πρόσθεσε: «Βρίσκονται σε σχέσεις που περιλαμβάνουν επαγγελματίες, επιχειρηματίες, δημόσιους διοικητικούς υπαλλήλους, πολιτικούς, άτομα που πλαισιώνουν την οργάνωσή τους και σχηματίζουν τη λεγόμενη μαφιόζικη αστική τάξη ή την γκρίζα ζώνη».

Αυτή η γκρίζα ζώνη, τόνισε, «είναι η ραχοκοκαλιά της δύναμης της μαφίας, χωρίς την οποία δεν θα επιβίωνε».

Το τέλος της διαδρομής του Ντενάρρο γράφτηκε μία βροχερή μέρα στο Παλέρμο, όπως τότε που γεννήθηκε κι ο Ντον Τσίτο χαμογελούσε κοιτώντας τον επερχόμενο διάδοχό του – τον γιο που ξεπέρασε τον πατέρα κι έγινε ο ηγέτης της Κόζα Νόστρα.

Ο Ματέο Μεσίνα Ντενάρρο πλέον θα βλέπει τις διαθέσεις του καιρού στις σύντομες βόλτες του στο προαύλιο της φυλακής υψίστης ασφαλείας στην Λ' Ακουίλα της κεντρικής Ιταλίας.

Κάποιοι μάλιστα πιστεύουν ότι θα συνεχίσει να διοικεί την Κόζα Νόστρα πίσω από τα κάγκελα, καθώς ουδείς είναι έτοιμος να καθίσει στον θρόνο που άφησε μισοάδειο.